

INFORME SOBRE LA SITUACIÓ DELS IL·LUSTRADORS A CATALUNYA

L'objectiu era fer un anàlisi en profunditat que permetés obtenir una radiografia clara de la situació dels il·lustradors a Catalunya. L'estudi es va fer amb les respostes de 269 il·lustradors a un ampli qüestionari de 66 preguntes referents als estudis, la família, la situació personal en l'àmbit domèstic i, òbviament, en el laboral.

Perfil dels enquestats: Dels 269 enquestats, el 62,5% són dones i el 37,5%, homes. I pel que fa a l'edat, el rang és molt gran –d'entre 20 i 76 anys–, essent els 37 anys l'edat mitjana. Una gran majoria són persones nascudes a Catalunya (gairebé el 80%), però destaca sobretot el fet de que els professionals es concentrin en ciutats grans de més de 100.000 habitants (67,4%) i Barcelona com a província preferent (84,8%). Crida l'atenció l'alt nivell cultural de les famílies: un 31% dels enquestats tenen ambdós pares amb estudis superiors. També trobem un 21% d'enquestats amb pares empresaris, pel que podem dir que l'origen social és relativament acomodat.

Alt nivell cultural: És important destacar que el 65% dels il·lustradors enquestats té educació universitària (diplomatura o superior). En l'apartat dels estudis ens semblava important esbrinar quants d'aquest professionals tenien una formació específica en il·lustració: la conclusió ha estat que aquest grup representa un 47,9% del total, el que vol dir que la meitat d'il·lustradors s'hi dediquen sense tenir una formació oficial. Quasi la meitat dels enquestats amb formació específica (un 47,2%) va estudiar una mitja d'entre tres i cinc anys, però destaca especialment el segon grup majoritari, el del 23% dels enquestats, que va cursar aquests estudis entre 5 i 8 anys.

Aficionats a la lectura: De les respostes es pot deduir que els il·lustradors dediquen bona part de les hores de lleure a activitats relacionades amb la lectura –tan de llibres com de diaris– i a les xarxes socials. Així, més del 60% han indicat que practiquen 'força' o 'molt' les següents activitats: llegir llibres (61,7%), passejar (74,3%) i llegir el diari online (62,5%). Són tanmateix assidus d'internet i quan es connecten ho fan bàsicament per informar-se i estar al dia (84,8%) o bé per comunicar-se a través de les xarxes socials (72,1%).

Independents: Veiem que una gran majoria ja es troben independitzats, sigui en parella (65,43%) o compartint pis (10,41%), mentre que només un 12,6% dels enquestats viu a casa els pares o familiars.

Sense fills: Del total dels enquestats, només un 32% té descendència. D'aquest grup, la gran majoria tenen entre un i dos fills, i els nens es troben en una franja d'edat que va

des dels 3 als 12 anys. Això vol dir que encara són molt dependents dels pares i que per tant, això afecta al tema de la conciliació laboral.

Per establir una possible connexió entre el fet de tenir o no fills i la situació laboral dels enquestats, es va preguntar al 68% que no té fills la raó de no tenir-ne i la dada més preocupant és que al menys un 29% declara que en voldrien tenir, però no ho fa per dues raons: no tenir suficients ingressos i no tenir l'estabilitat laboral necessària.

Compaginen dues activitats: La dada és rotunda: només el 32,34% viu exclusivament de la il·lustració, el que significa que gaire bé el 70% necessita una altra feina per sobreviure. Els vam preguntar en quin nivell es trobava la il·lustració respecte a l'altra feina i la resposta és que el 52% es troba en una situació en que la il·lustració és una activitat menor que l'altre.

En introduir la variable sexe, ens trobem que en el cas dels homes, un grup important, el 40,6%, declara dedicar-se exclusivament a la il·lustració, mentre que en el grup de les dones aquest percentatge baixa fins el 27,35%. A aquestes dades cal afegir-ne una d'important: el 17,86% de les dones reconeixen que no treballen o que tenen una feina aliena i encara no han pogut fer cap treball relacionat amb la il·lustració. Es tracta d'un percentatge sensiblement superior al dels homes, que registren en aquestes categories només un 3,97%.

També hem volgut analitzar la situació professional en funció de la variable edat i curiosament hem vist que el fet de no poder dedicar-se a la il·lustració és un fet transversal a totes les edats, que no es concentra especialment en les persones més joves, sinó en la franja d'edat dels 26 als 35 anys.

Un altre factor a tenir en compte és els anys dedicats a la il·lustració: el percentatge més alt sobre el total és el d'un 18,2%, corresponent als il·lustradors que s'hi dediquen únicament i porten treballant-hi entre 2 i 5 anys.

Hem volgut saber si el tipus de formació

—concretament el coneixement de les tècniques digitals— és determinant en la situació laboral i, encara que no es pot afirmar que sigui determinant per dedicar-se de forma exclusiva a la il·lustració, sí que veiem que ajuda bastant. El grup dels professionals que treballa majoritàriament en suports digitals suposa el 30% del total, i d'aquest grup un 46,9% es dediquen només a la il·lustració (el que representa un 14,1% del total).

Empreses i particulars, la principal font de feina: És important esbrinar d'on venen la majoria de les feines d'il·lustració. Segons la nostra enquesta: el 57,4% prové d'empreses privades; el 28,2%, de particulars; el 4% de l'administració i el 3,2% d'associacions i ONGs.

Xarxes socials i contactes, les vies per trobar nous clients: Entre les diferents vies per

trobar clients, trobem que les xarxes socials són el recurs més important, seguit de la xarxa de contactes. Altres vies són: presentar-se a llocs encara que no busquessin a ningú, promoció a esdeveniments públics (fires, exposicions, etc.). Un percentatge molt petit tenen un agent que els aconsegueix la majoria de clients.

Ingressos: Malauradament, la gran majoria dels enquestats es troba en la franja més baixa de sou: el 40,5% només reben 1.200 € anuals, mentre que el 20,1% reben entre 1.201 € i 4.800 € i el 7,8% reben de 4.800 € a 7.200 €. Els qui sobrepassen els 21.600 € anuals només arriben al voltant del 4% del total i curiosament són els que no tenen estudis oficials (es pot intuir que es troben en la franja d'edat més gran).

El domini de les tècniques digitals sembla ser bastant decisiu en el sou dels professionals: de la població que percep entre 900 i 1.300 € mensuals, el 60% treballen majoritàriament en digital. Mentre que en la franja que percep de 1.301 € a 1.800 €, el percentatge dels que treballen quasi sempre en digital s'eleva fins al 66,7%.

Despeses, quota d'autònoms i lloc de feina: Al voltant del 40% sí que estan donats d'alta i un 29,7% no ho estan, tot i afirmar que exerceixen com a freelance. El 50% asseguren no donar-se d'alta perquè no tenen feina ni ingressos suficients. Tot i així, segueix havent-hi un nombre important de persones no donades d'alta tot i dedicar-s'hi a temps complet. De fet, un 45% de les persones que hi dediquen 31 hores setmanals no estan donades d'alta perquè no ho poden pagar.

A més de la quota d'autònoms, els professionals tenen com a principal despesa el lloguer de l'oficina. En aquest sentit, la opció majoritària en tots els sectors és la de treballar en un estudi propi dins de casa (65,1% del total) i la opció minoritària és l'estudi propi fora de casa (6,3%).

Eines per trobar clients: La percepció de la majoria dels enquestats és que els falten recursos o idees a l'hora de trobar clients: un 62,4% diu que "no té cap" o "no massa". No obstant això, no es pot dir que la percepció respongui a la realitat, ja que hem trobat que del grup que assegura "no tenir massa eines", un 25% es dedica únicament a la il·lustració.

Un 26,80% ja té clients a l'estranger: Respecte a la possibilitat de buscar clients a l'estranger trobem que el percentatge més alt, el 45,7%, ha pensat en buscar clients fora d'Espanya, però no sap per on començar. En canvi, un 10% no hi ha pensat o no li interessa. A l'altra banda, un 17,50% ja està en el procés de recerca i un 26,80% diu que ja té clients a l'estranger.

Ús de les xarxes socials: En l'era d'internet i les noves tecnologies, sens dubte les xarxes socials poden suposar una manera senzilla i gratuïta de donar-se a conèixer,

compartir treballs i fer contactes. Volíem saber quina importància li donen els enquestats i el resultat és bastant rotund: el 34,96% els en dona “molta” i el 37,97% “bastanta”. Sorpren, però, que encara un 6,02% no els en doni “gens” d’importància i un 21,05%, els en doni “una mica”.

A la pràctica, les xarxes no semblen tenir el pes que es podria pensar a priori: només un 10,8% dels enquestats afirma obtenir la majoria de feina a través de les xarxes, als que se suma el 11,6%, que hi té feina sovint. A l’altra banda, un 28% indica que mai ha tingut feina a través de les xarxes.

Instagram i Facebook són les dues xarxes que més conviden a rebre clients.

Pressuposts i preus: Com valoren els il·lustradors la feina feta? Què tenen en compte a l’hora de fer el pressupost? Segons les dades obtingudes aquests són, per ordre, els aspectes que cal considerar per fer el pressupost: les hores invertides (87,50%), l’ús que farà de la il·lustració (69,50%), el tipus de client (69,10%), les mides de la il·lustració (37,50%) i el suport de la il·lustració (27,60%). En la secció ‘altres’ s’hi han afegit les següents: el cost del material, la dificultat o complicació de la il·lustració, la tècnica, l’estil, l’àmbit de difusió i el fet de si és a color o en blanc i negre.

És interessant esbrinar quin és el nivell d’aprovació dels pressupostos per part dels clients i, pel que sembla, és un percentatge bastant majoritari: el 49,44% diu que els han aprovat la “majoria” de pressupostos i el 3,35%, “tots”. A l’altra banda trobem el 34,20% que diu que “només alguns” i el 1,86% que assenyala “quasi cap”.

Juntament amb la capacitat de crear pressupostos que s’acceptin, considerem també important el fet de negociar les condicions per millorar-les.

Cal destacar que només 15 de 269 enquestats (el 5,6%) negocia les condicions de la feina i aconsegueix sempre o quasi sempre millorar-les; no obstant això, el grup majoritari, el 48,70%, assegura que quan negocia una feina acostuma a millorar les condicions. A l’altra banda, trobem que un 15,20% assegura que “mai” les ha pogut millorar i un 17,50% reconeix que “mai ha negociat” amb el client.

Coneixement dels drets: Considerem que el coneixement dels drets sobre la professió és una de les claus que pot ajudar o no a tirar endavant en aquesta feina, evitant abusos o exigint unes condicions acceptables. Malauradament, el 43,5% considera no conèixer gaire quins són els seus drets com il·lustrador. Hem buscat com es tradueix aquesta dada en altres aspectes, i hem trobat algunes qüestions interessants. Veiem que hi ha una relació entre la quantitat d’ingressos en il·lustració amb el coneixement dels drets com a il·lustrador: el grup de persones que perceben més de 21.600 € anuals, el 45,5% coneix molt bé els seus drets i el 18,2%, bastant. En canvi, entre els qui reben menys de 1.200 € anuals en il·lustració, el 54,1% afirma no conèixer gaire els seus

drets. El 31,2% diu tenir un coneixement suficient. És important destacar el grup dels professionals que han tingut feina de manera contínua però mal pagada, que arriba al 21,6%. En aquest cas es dedueix que valoren més el fet de tenir feina, però caldria analitzar si fan servir l'eina de la negociació, per tal de millorar les condicions econòmiques.

Percepció de la professió

Preu/feina: El 44,61% pensa que la feina no està ben valorada. A aquest s'hi ha de sumar els casos inclosos al bloc més ampli, el del 46,72% dels enquestats, que declara percebre més o menys diners en funció del client, és a dir, que n'hi ha uns que paguen un preu just i d'altres que no valoren prou bé la feina.

Només el 5,58 % creu que se li paga un preu just.

Prestigi social: La gran majoria (172 dels 269 enquestats) creu que la il·lustració no està massa valorada.

En relació als companys: Un 32% dels enquestats creu que està per sota de la mitjana en relació a la resta d'il·lustradors.

Situació laboral: La dada més rellevant i preocupant és que una gran majoria, el 49,4% confessa viure moments d'estrès, angoixa o depressió per culpa de la feina.